

Sygn. akt III AUa 157/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2015 r. w Lublinie

sprawy A. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek apelacji wnioskodawcy A. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 19 grudnia 2014 r. sygn. akt VII U 853/14

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie rozprawy z dnia 7 listopada 2014 roku oraz 19 grudnia 2014 roku i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

III AUa 157/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 lutego 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1551) określił, że według stanu na dzień 3 czerwca 2013 roku umorzeniu będą podlegały należności A. J. z tytułu składek za okres od kwietnia 2008 roku do lutego 2009 roku na:

- ubezpieczenia społeczne w łącznej kwocie 8.502,20 złotych, w tym z tytułu składek – 5.402,80 złotych, odsetek – 3.073 złotych, kosztów upomnienia – 26,40 złotych;

- ubezpieczenie zdrowotne - 3.668,58 złotych, w tym z tytułu składek – 2.321,18 złotych, odsetek – 1.321 złotych, kosztów upomnienia – 26,40 złotych;

- Fundusz Pracy w kwocie 786,93 złotych, w tym z tytułu składek – 484,53 złote, odsetek – 276,00 złotych, kosztów upomnienia – 26,40 złotych.

W punkcie II decyzji wskazano, iż warunkiem umorzenia w/w należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, w tym bieżących składek. Należności za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku, które nie są objęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2008 r., Nr 78, poz. 465 ze zm.).

W złożonym od tej decyzji odwołaniu A. J. podniósł, że jest ona niezgodna z przepisami i stanem faktycznym ze względu na nieuwzględnienie wszystkich składek podlegających umorzeniu za okres objęty abolicją. Skarżący domagał się zmiany decyzji przez ustalenie, iż umorzeniu podlegają wszelkie zaległe składki.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

We wniosku z dnia 3 czerwca 2013 roku A. J. powołując się na przepisy ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, domagał się umorzenia nieopłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe za okres objęty ustawą do uiszczenia, których był zobowiązany z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności.

Ubezpieczony w związku z prowadzoną przez niego pozarolniczą działalnością gospodarczą podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym i wypadkowemu w okresach od dnia 1 stycznia 2001 roku do dnia 31 stycznia 2001 roku, od dnia 1 kwietnia 2008 roku do dnia 27 czerwca 2013 roku i od dnia 1 stycznia 2014 roku. Natomiast w okresie od dnia 1 lutego 2001 roku do dnia 31 marca 2008 roku podlegał wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Na dzień złożenia wniosku A. J. nie opłacił składek za okresy i w kwotach wymienionych w zaskarżonej decyzji. Na koncie odwołującego figurują również inne zaległości z tytułu składek, które nie są objęte powołaną ustawą. W związku z zadłużeniem z tego tytułu wszczęto egzekucję prowadzoną przez Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w L..

Sąd uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 1 ust. 1, 4, 6, 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1551) na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1442):

1)która przed dniem 1 września 2012 roku zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8;

2)innej niż wymieniona w pkt 1 umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Wniosek o umorzenie można złożyć w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Umorzenie w/w należności skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych.

W decyzji Zakład określa warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

Według art. 1 ust. 10 cyt. ustawy warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1 niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku, do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału ZUS, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

A. J. wniosek o umorzenie składek złożył we właściwym terminie. Zakład uznał, że wnioskodawca spełnił określone w powołanych przepisach przesłanki do umorzenia należności z tytułu składek, jednocześnie ustalając ich wysokość i warunki tego umorzenia.

Skarżący w odwołaniu nie zgłosił żadnych konkretnych zarzutów do decyzji z dnia 19 lutego 2014 roku. Kwestionując kwotę należności z tytułu składek nie przedstawił jakichkolwiek argumentów przemawiających za wadliwym ich naliczeniem przez ZUS.

W tym warunkach należy przyjąć, że zaskarżona decyzja oparta na powołanych przepisach jest prawidłowa.

Mając powyższe na uwadze oraz na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.

W imieniu A. J. apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł jego pełnomocnik - likwidator kancelarii adwokackiej (...) zaskarżając wyrok w całości, zarzucając naruszenie:

- art. 133 § 1 k.p.c. art. 135 § 1 k.p.c. i art. 138 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 214 § 1 k.p.c. polegające na uznaniu za skutecznie doręczenie zawiadomienia o rozprawie w dniu 19 grudnia 2014 roku, które to zawiadomienie zostało skierowane do osoby nie mogącej występować w przedmiotowej sprawie jako pełnomocnik z uwagi na zaprzestanie wykonywania zawodu adwokata, a nadto z uwagi na to że korespondencja z Sądu została podjęta przez osobę nieupoważnioną do odbioru przesyłek, a w których to okolicznościach Sąd nie odroczył rozprawy i wydał wyrok, co skutkowało nieważnością postępowania w myśl art. 379 pkt 2 i 5 k.p.c.

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Skarżący podnosi, że w dniu 24 lipca 2014 roku A. K. została uchwałą Okręgowej Rady Adwokackiej w L. skreślona z listy adwokatów Okręgowej Rady Adwokackiej w L. w związku z powołaniem jej do pełnienia urzędu sędziego w Sądzie Rejonowym dla Warszawy M. w W., który to urząd objęła z dniem 1 sierpnia 2014 roku, a więc zawiadomienie o rozprawie kierowane do niej pozbawione jest prawnej doniosłości. Niezależnie od powyższego zawiadomienie odebrane zostało w Biurze (...), który prowadził działalność gospodarczą w lokalu sąsiednim do lokalu zajmowanego uprzednio przez pełnomocnika skarżącego. Skarżący wskazuje, że pełnomocnik prowadził kancelarię w L. przy ul. (...) lokal (...) zaś P. G. przy ul. (...) lokal (...). Do apelacji dołączony został wydruk z centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej P. G. na okoliczność potwierdzenia, że jego działalność gospodarcza jest prowadzona przez niego pod wskazanym adresem.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna. Słusznie podnosi skarżący, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania, co w myśl przepisu 386 § 2 k.p.c. nakłada na Sąd drugiej instancji obowiązek uchylenia zaskarżonego wyroku oraz zniesienia postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Zgodnie z art. 379 pkt 5 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. W świetle utrwalonej linii orzecznictwa, pozbawienie strony możliwości obrony swych praw polega na tym, że z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia przepisów prawa strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części (zob. wyrok SN z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74, OSP 1975, z. 3, poz. 66; postanowienie SN z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98, Prok. i Pr. 1999, nr 5, poz. 41; wyrok SN z dnia 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00, LEX nr 55517). Nieważność ze względu na tę przyczynę zachodzi więc w razie wadliwego powiadomienia strony bądź pełnomocnika o terminie rozprawy, co skutkowało jej nieobecnością.

Nieważność postępowania zachodzi także wtedy gdy pełnomocnik strony nie był należyście umocowany, a więc także wtedy gdy osoba ustanowiona w charakterze pełnomocnika, w danej sytuacji pełnomocnikiem być nie może.

Uchwałą Okręgowej Rady Adwokackiej w L. z 24 lipca 2014 roku dotychczasowy pełnomocnik A. J. - adwokat A. K. została skreślona z listy adwokatów Okręgowej Rady Adwokackiej w L. w związku z powołaniem jej do pełnienia urzędu sędziego w Sądzie Rejonowym dla Warszawy M. w W. (uchwała k. 36). Zawiadomienia o terminach rozpraw w dniach 7 listopada 2014 roku i 19 grudnia 2014 roku kierowane były więc do osoby która nie mogła występować w charakterze pełnomocnika. Zawiadomienie o terminie rozprawy na której wydany został wyrok, odebrane zostało w Biurze (...) (k. 30), który prowadził działalność gospodarczą w lokalu sąsiednim, co potwierdza wydruk z Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej (k. 38). Przeprowadzenie rozprawy w sytuacji w której skierowano zawiadomienie do osoby nie będącej i nie mogącej być pełnomocnikiem, a nadto doręczone w sposób wadliwy do rąk osoby nieuprawnionej (sąsiada) skutkuje nieważnością postępowania (nienależyte umocowanie oraz pozbawienie możliwości obrony swoich praw).

Z uwagi na to, że w niniejszej sprawie nienależyte umocowanie pełnomocnika wystąpiło począwszy od rozprawy sądowej w dniu 7 listopada 2014 r. należało na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. uchylić zaskarżony wyrok, znieść postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i sprawę przekazać sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.